

Cvejnová, Jitka

Komparace a intenzifikace

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1999, vol. 48, iss. A47, pp. [77]-84

ISBN 80-210-2098-9

ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101536>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

JITKA CVEJNOVÁ

KOMPARACE A INTENZIFIKACE

Komparace neboli srovnávání je jednou z našich nejběžnějších myšlenkových operací. Abychom mohli co nejlépe určit různé entity, musíme je odlišit od jiných entit nebo naopak v případě shody či podobnosti je k jiným entitám přirovnat. V přirozených jazycích existuje řada prostředků umožňujících zachytit tento proces porovnávání různých entit. Jedním z nich je stupňování adjektiv a adverbii (gradace), jiným například užívání identifikačních zájmen, identifikačních a diferenciačních adverbialních výrazů apod. Právě jazykové ztvárnění komparace se stalo v posledních letech předmětem mnoha zajímavých studií v nejrůznějších jazycích.

Viz například BOLINGER, D.: Adjective comparison: a semantic scale. *Journal of English Linguistics*, I, 1967, s. 2–10; BRESNAN, J.: Syntax of the comparative clause construction in English. *Linguistic Inquiry*, 4, 1973, s. 275–343; HELLAN, L.: Towards an integrated analysis of comparatives. Tübingen, 1981; HUDDLESTONE, R.: More on the English comparative. *Journal of Linguistics*, 3, 1967, s. 91–102; KLEIN, E.: A semantics for positive and comparative adjectives. *Linguistics and Philosophy*, 1–45, La Comparaison. *Faits de langues*, 5/1995, Presses Universitaires de France; LÜTJEN, H.: Vergleichssätze des Englischen: ein Forschungsbericht. *Forum Linguisticum*, Bd. 12, 1977, Frankfurt/M.; MCCONNELL-GINTE, S.: Comparative constructions in English: A syntactic and semantic analysis. Press of University of Rochester, 1973; RIVARA, R.: La comparaison quantitative en anglais contemporain. Thèse de doctorat d'Etat, 2. vol., Paris, Champin, 1990; RUSIECKI, J.: Adjectives and comparison in English. A semantic study in gradation. London, 1986; SEUREN, P.: The comparative. In: Kiefer, F. — Ruwet, N.: *Generative grammar in Europe*. Dordrecht, Reidel, 1973; STECHOW, A. von: Comparing semantic theories of comparison. *Journal of Semantics* 3, 1984, s. 1–77; VALENTIN, P.: La comparaison. *Actes du colloque tenu par le Département de linguistique de l'Université Paris-Sorbonne*, Presses de l'Université Paris-Sorbonne, Paris, 1989; WUNDERLICH, D.: Vergleichssätze In: Kiefer, F. — Ruwet, N.: *Generative grammar in Europe*. Dordrecht, Reidel, 1973.

Komparace v nich bývá někdy dávána do souvislostí s intenzifikací, neboť obě kategorie mají nepochybně jednu společnou funkci, a tou je vyjadřovat vztah kvalitativních, kvantitativních nebo dynamických příznaků obsažených ve

výpovědi k hodnotové stupnici. V případě komparace jde o konfrontaci různých hodnot výše uvedených příznaků nebo o porovnání hodnoty příznaku s určitým bodem hodnotové stupnice. Při intenzifikaci zařazujeme hodnotu příznaku do určité oblasti hodnotové stupnice (např. do oblasti absolutních, extrémních, vysokých, průměrných či malých hodnot).

Dokumentujme to na několika konkrétních českých větách. Námi vytvořené příklady speciálně nevyznačujeme, kromě nich v článku uvádíme i příklady, které jsme získali excerpty z denního tisku (jednalo se o periodika *Mladá fronta Dnes*, *Právo*, *Lidové noviny*, *Mladý svět*, *100 + 1 zahraničních zajímavostí*, *Readers Digest*, *Vesmír*) a z reklamních tiskovin, tyto příklady označujeme poznámkou v závorce — (z tisku) nebo (z reklamy):

(1.1) *Petr je stejně vysoký jako Jan.*

(1.2) *Petr je vyšší než Jan.*

(1.3) *V porovnání s ostatními žáky 7. třídy je Petr vysoký.*

(1.4) *Petr je hodně vysoký.*

(1.5) *Petr je celkem vysoký.*

Příklady (1.1), (1.2), (1.3) jsou jazykovým ztvárněním komparace, příklady (1.4) a (1.5) jsou jazykovým ztvárněním intenzifikace. V příkladě (1.2) jsou vzájemně konfrontovány výšky dvou chlapců, v příkladě (1.3) je konfrontována výška Petra s výškou hodnotové stupnice — průměrná výška žáka 1 třídy. V příkladě (1.4) je konstatováno, že Petrova výška dosahuje vyšších hodnot, v příkladě (1.5) mluvčí tvrdí, že Petr dosahuje spíše průměrné výšky.

Z příkladů (1.1) (1.2) a (1.3) vidíme, že komparace je silně závislá na konkrétním jazykovém a mimojazykovém kontextu výpovědi. Například věty (1.1) a (1.2) nemohou být adresátem interpretovány, pokud nezná výšku alespoň jednoho z chlapců. Věta (1.2) nemusí nutně vyjadřovat, že oba chlapci jsou vysocí. Viz věta s širším jazykovým kontextem: *Petr je vyšší než Jan, i když měří jen 160 cm.* Rovněž věta (1.3) není interpretovatelná bez znalosti průměrné výšky žáka 7. třídy apod. Někteří badatelé v této souvislosti upozorňují na deiktický charakter komparativních vět. Naopak věty s intenzifikací jsou mnohem méně kontextově závislé a většinou jim porozumíme bez širšího jazykového kontextu a znalosti mimojazykové situace.

Analizujeme-li různé komparativní výpovědi pouze z významového hlediska, dospějeme k závěru, že jediná informace, kterou nám skutečně poskytují, je konstatování faktu identity nebo rozdílnosti hodnoty porovnávaného příznaku, ostatní významy jsou sekundární a jsou spojeny s konkrétním komunikativním aktem nebo dalším jazykovým kontextem. Toto konstatování může být výsledkem objektivního porovnání údajů, které má mluvčí k dispozici, nebo výsledkem jeho subjektivního hodnocení.

Může se zdát, že jistým slabým místem našeho tvrzení je otázka výrazů se superlativy. Superlativy mají nesporně určité specifické postavení v rámci komparativních prostředků. Avšak stejně jako například komparativy nebo jiné obdobné výrazy konstatují rozdílnost hodnot porovnávaného příznaku, a to tím způsobem, že zdůrazňují odlišnost jedné entity, u níž je daný příznak přítomen v maximální míře, od ostatních entit téže třídy. Přítom maximální stupeň pří-

tomnosti příznaku se uplatňuje jen v rámci určené třídy entit a může být dalším jazykovým kontextem relativizován.

Srovnajme:

- (2.1) *Petr je nejvyšší z celé naší třídy. Jeho kamarád Pavel ze sousední třídy je však vyšší.*
- (2.2) *Petr z nás mluví nejlépe anglicky. Nemluví však v žádném případě jako rodilý Angličan.* (z tisku)
- (2.3) *Fotbalisté Sparty trénují nejvíce z celé naší fotbalové ligy. Celkově však trénují mnohem méně než jejich kolegové v západoevropských klubech.* (z tisku)

Komparativní charakter superlativu je dobře patrný v jazycích, kde neexistuje gramatická kategorie superlativu, a proto jeho význam je vyjadřován různými jinými jazykovými konstrukcemi V této souvislosti jsou zajímavé příklady uváděné ve francouzském sborníku *La comparaison* (La Comparaison. *Faits de langues*. 5/1995, Presses Universitaires de France) (příklady uvádíme v překladu z francouzštiny, do které byly přeloženy tak, aby co nejvíce zachytily původní smysl vyjádření):

- (3.1) *Slon je stvoření, které převyšuje všechna ostatní stvoření.* (africký jazyk tswana) (CREISSELS, D.: „L'expression de la comparaison dans une langue africaine: l'exemple du tswana.“, s. 41–51)
- (3.2) *Mezi námi všemi je to Kitso, kdo je rychlý.* (africký jazyk tswana) (CREISSELS, D.: „L'expression de la comparaison dans une langue africaine: l'exemple du tswana.“, s. 41–51)
- (3.3) *To není velmi velký dům, to je dům nade vše.* (tahitština — východní Polynésie) (AUFRAY, M. — LA FONTINELLE, J. de: „La comparaison dans les langues d'Océanie: rupture, rapprochement, éloignement.“, s. 51–63)
- (3.4) *Tito Galilejci hřešili nade všechny Galilejce.* (koptština) (BOSSON, N.: „Expression de la comparaison en langue copte sad'dique.“, s. 109–123)
- (3.5) *Tato setba je malá vzhledem ke všem setbám.* (koptština) (BOSSON, N.: „Expression de la comparaison en langue copte sad'dique.“, s. 109–123).

V intenzifikačních výrazech mluvčí přiřazuje danému příznaku určitou hodnotu z hodnotové stupnice na základě svého subjektivního hodnocení. Tímto svým vyjádřením pouze specifikuje základní informaci o přítomnosti určitého příznaku obsaženou ve výpovědi, doplňuje ji dále o informaci o míře intenzity tohoto příznaku. Intenzifikační prostředky mají ve výpovědích vždy svým způsobem nadbytečný charakter, jejich vynecháním věta neztrácí pro mluvčího smysl. Oblasti hodnotové stupnice vyjadřované intenzifikačními prostředky v určitém jazyku jsou většinou v hrubých rysech vymezeny, i když některé intenzifikátory mohou být přiřazeny i ke dvěma hodnotovým stupňům, v češtině např. intenzifikátor *docela*.

- (4.1) *Vedlejší místnost byla docela prázdná.* (= Vedlejší místnost byla úplně prázdná = vyjádření absolutního stupně)
- (4.2) *Na večírku bylo docela příjemně.* (= Na večírku bylo dost (celkem) příjemně = vyjádření dostatečného (přiměřeného) stupně)

Záměrné porušení sémantického významu jednotlivých intenzifikačních prostředků je zdrojem jazykové ironie:

- (5.1) *Trochu nám tady nasněžilo. Je tu alespoň 2 m sněhu.* (z tisku)

(5.2) *Film byl velmi zajímavý. Celý jsem ho prospal.*

Porovnáme-li obě pojednávané kategorie, vidíme tedy určité zásadní rozdíly. **Komparativní výrazy** vyjadřují, jak už jsme předeslali, tyto dva základní sémantické významy: a to, že **někdo/něco se s někým/něčím v něčem shoduje nebo někdo/něco se od někoho/něčeho v něčem odlišuje**. Jejich hlavní funkce je asertivní, mají za cíl o tomto faktu informovat mluvčího. Disponují v různých jazycích poměrně pravidelnou morfologickou a syntaktickou strukturou typickou pro daný jazyk. Základní informace, kterou obsahují, může být dále specifikována různými modifikátory nebo dále doplňována dalším jazykovým kontextem, aby mohla být adresátem interpretována. **Intenzifikační výrazy** na rozdíl od komparativních výrazů **nepřinášejí do výpovědi žádný samostatný sémantický prvek**. Operují tedy na zcela jiné úrovni než komparativní výrazy a pouze specifikují, dále vymezují výrazy, s nimiž se vzájemně pojí. Jejich základní funkce je subjektivně hodnotící. Jejich forma není tak pevně gramatikalizována jako u komparativních výrazů, jejich prostředky prostupují různé plány jazyka od fonetiky až po syntax a jejich repertoár není ustálený, ale stále se obohacuje a je zdrojem tvořivosti v jazyce. Zatímco komparativní výrazy odrážejí významové vztahy okolního světa, intenzifikační výrazy zachycují proměnlivou dynamiku reality.

Modifikační charakter intenzifikačních výrazů umožňuje, aby samy specifikovaly komparativní výrazy, přičemž v každém jazyce nacházíme určité typické intenzifikátory komparativních výrazů. Na druhé straně některé komparativní konstrukce ztrácejí svůj primární význam a stávají se intenzifikačními prostředky. Právě tato jevová shoda komparativních a intenzifikačních prostředků může vzbuzovat někdy pocit, že se jedná o totožné kategorie. V lingvistické literatuře se někdy v této souvislosti rovněž mluví o tzv. „pravých a falešných“ komparativních výrazech. (BUVET, P.-A. — GROSS, G.: *Comparaison et expression du haut degré dans le groupe nominal*. In: *La Comparaison.. Faits de langues*, 5/1995, Presses Universitaires de France, s. 83–89.)

Povšimněme si nyní některých těchto „falešných“ komparativních výrazů v češtině.

1) **intenzifikační přirovnání s komparátorem jako** (tzv. idiomatizovaná přirovnání)

(6.1) *Je hluchý jako pařez.*

(6.2) *Pracuje pilně jako včelička.*

(6.3) *Má sílu jako lev.*

(6.4) *Vydělává peněz jako šlupek.*

Jestliže porovnáme například výpovědi : *X má sílu jako jeho otec* a větu *X má sílu jako lev*, vyplyne rozdíl mezi oběma větami, u intenzifikačního přirovnání ztrácí slovo ve funkci srovnávaného výrazu (*comparata*) svůj původní deiktický charakter a je nahrazeno slovem, jež má funkci modelu přisuzovaného příznaku (někdy i opozita přisuzovaného příznaku — viz: *Je šikovný jako slon v porcelánu*). Hranice mezi oběma skupinami není zcela pevná a některá přirovnání mohou být chápána obojím způsobem, viz např. *Je tu zima jako na Sibiři* (z tisku), kde *comparatum* Sibiř může být interpretováno jako deiktické i jako typové slovo.

2) intenzifikační přirovnání obsahující komparativ adjektiva nebo adverbia a komparátor než

(7.1) *Petr je vychytralejší než liška.*

(7.2) *Stačí málo a vaše prádlo bude bělejší než sníh.* (z reklamy)

(7.3) *Řešení tohoto příkladu je jednodušší než facka.*

Jedná se o variantu výrazů uvedených ad 1), pouze s tím formálním rozdílem, že adjektivum a adverbium zde mají gramatickou formu komparativu.

3) intenzifikační přirovnání obsahující relační adjektiva nebo adverbia tvořená z těchto relačních adjektiv

(8.1) *Petr má železné zdraví.*

(8.2) *Jeho psovská podlézavost se všem hnusila.* (z tisku)

(8.3) *Manželka je s dětmi andělsky trpělivá.* (z tisku)

(8.4) *I před zápasem zůstal trenér fotbalistů ledově klidný.* (z tisku)

V uvedených výrazech (8.1) a (8.2) má srovnávaný výraz (comparatum) formu relačního adjektiva. Adjektivum je vytvořeno od substantiv, jež mají formu modelového příznaku, lze je nahradit přirovnáním s *jako*. Od takových adjektiv je někdy možno dále vytvořit i adverbia.

4) absolutní komparativ

(9.1) *Vzhledem k chronické nemoci srdce nesmí vykonávat těžší práce.* (z tisku)

(9.2) *Při realizaci tohoto projektu se naši stavbaři nesetkali s většmi problémy.* (z tisku)

(9.3) *Mluvčí banky nám k celému případu sdělil toto obsáhlejší stanovisko: ...* (z tisku)

(9.4) *Řidič utrpěl několik zranění vážnějšího charakteru.* (z tisku)

Intenzifikující význam mívají rovněž tzv. absolutně užitá komparativa — elativy. Jedná se o výpovědi s komparativem, kde není vyjádřen komparátor a srovnávaný výraz (comparatum). Absolutní komparativa se vyskytují pouze v atributivní pozici a spojují se převážně se substantivy označujícími abstraktní pojmy. Od autentických elativů je v češtině třeba odlišit tzv. nepravé elativy, kterých zde existuje celá řada a které nemají ani komparativní, ani intenzifikační význam, viz například *starší muž, slabší pohlaví, lepší rodina, vyšší úředník* apod.

5) komparativní výrazy s výrazem víc než

(10.1) *Choval se k nám více než přátelsky.*

(10.2) *Ceny v našich obchodech jsou teď pro klienty více než zajímavé.* (z reklamy).

(10.3) *Situace v Kosovu je nadále více než nejasná.* (z tisku)

(10.4) *Horská lyžařská střediska byla tuto neděli více než přeplněná.* (z tisku)

Tyto výrazy postrádají srovnávaný výraz (comparatum) a připomínají absolutivní komparativa s tím rozdílem, že adjektivum nebo adverbium v komparativu je zde nahrazeno výrazem *víc než*. Ve zkoumaných dokladech byly tyto výrazy o něco četnější než absolutní komparativa.

6) absolutní superlativ

(11.1) *Přes nejvytrvalejší úsilí nedosáhl vytčeného cíle.* (z tisku)

(11.2) *Zemřel v nejstrašnější bídě.* (z tisku)

(11.3) *Tato hudba se těšila největší oblibě v 60. letech.* (z tisku)

(11.4) *Cestáři se snaží udržovat silnice i za nejtršeskatějšího mrazu.* (z tisku)

V pozitivních větách absolutní superlativy nejsou v češtině příliš časté. Za absolutní komparativy nemůžeme považovat například výrazy typu *nejkrásnější léta mého života* nebo *nejvýznamnější vědecký objev*, uváděné například v akademické mluvnici (Mluvnice češtiny II. Praha, Academia, 1986, s. 80), neboť jejich srovnávací množina je určena implicitně jazykovým kontextem: *nejkrásnější léta ze všech mých let v životě* či *nejvýznamnější z dosud učiněných objevů*.

Na existenci různých typů implicitních srovnávaných výrazů (comparat) ve francouzštině upozornil norský badatel Sunniva Whittaker. Domníváme se, že obdobné typy existují i v češtině. Tato otázka by si však vyžádala speciální samostatnou studii. (WHITTAKER, S.: A la recherche de l'étalon. In: La Comparaison. *Faits de langues*. 5/1995, Presses Universitaires de France, s. 165–175).

Naopak dost časté jsou případy užití absolutních superlativů v negativních větách. Mohou, ale nemusejí mít funkci zdvořilé kritiky.

(12.1) *To nebyl od tebe nejštatnější nápad.*

(12.2) *Bohužel nebyl zvolen v této věci nejvhodnější postup.* (z tisku)

(12.3) *Vůči svému kolegovi nepoužil právě nejzdvořilejší výrazy.* (z tisku)

(12.4) *Při nouzovém přistání v Kanadě cestující rozhodně nebyli nejkliďnější.* (z tisku)

Všechny komparativní výrazy uvedené ad 1–6, jež se přeměnily v intenzifikační výrazy, vyjadřují vysoký stupeň intenzifikace.

Na závěr tohoto článku bychom rádi upozornili na některé intenzifikátory komparativních výrazů.

1. Identifikátory *stejný/ě, shodný, totožný, identický, týž/tentýž, ten samý* se spojují v češtině s intenzifikátory vyjadřujícími absolutní stupeň, a to s intenzifikačními částicemi (*úplně, zcela, naprosto, nadobro, docela, absolutně, kompletně*) nebo adverbialními výrazy (*na chlup, na vlas, na fous, do detailu, do nejmenších podrobností, do puntíku, do posledního puntíku, do poslední tečky, do posledního písmene...*). (Cílem je naznačit možnost spojení s určitými typy intenzifikátorů, nikoli podat vyčerpávající přehled.)

Příklady:

(13.1) *Chtějí absolutně tytéž mzdy, jako jsou v Německu.* (z tisku)

(13.2) *Jeli jsme úplně tím samým vlakem jako oni.* (z tisku)

(13.3) *Má kompletně stejné názory jako já.* (z tisku)

(13.4) *Přišli na chlup přesně jako my.*

(13.5) *Oba srovnávané texty jsou shodné do nejmenších podrobností.* (z tisku)

2. Identifikační přirovnání typu *Petr je (stejně/tak) velký jako jeho otec* nebo *Petr má (stejnou/takovou) sílu jako jeho otec* či *Petr pracuje (stejně/tak) pilně jako otec* se spojují s intenzifikačními částicemi vyjadřujícími absolutní stupeň (*úplně, zcela, naprosto, nadobro, docela, absolutně, kompletně*), při intenzifikaci musí být použit výraz indikující srovnání *stejný/stejně* nebo *takový/tak*.

Příklady:

(14.1) *Petr pracuje úplně tak pilně jako jeho otec.*

(14.2) *Petr má naprosto takovou sílu jako jeho otec.*

(14.3) *Petr pracuje nadobro tak pilně jako jeho otec.*

3. Identifikační přirovnání vyjadřovaná relačními adjektivy, popřípadě z nich utvořenými relačními adverbii se spojují s intenzifikátory všech stupňů (*naprosto, zcela, příliš, velmi, celkem, málo, trošinku*).

Příklady:

(15.1) *Má naprosto dětské způsoby.* (z tisku)

(15.2) *Drželi se celkem chlapsky.* (z tisku)

(15.3) *Rozešli jsme se málo přátelsky.* (z tisku)

4. Alternátory *jiný, jinde, jinam, jinudy, jinak* se spojují s intenzifikačními částicemi absolutního stupně (*úplně, zcela, naprosto, nadobro, docela, daleka, absolutně, kompletně*).

Příklady:

(16.1) *Petr má úplně jiné zájmy než jeho bratr.*

(16.2) *Šel naprosto jinudy než my.*

(16.3) *Měli nadobro jiné představy než my.* (z tisku)

(16.4) *Bydlí docela jinde, než si myslíte.*

(16.5) *Zamilovaní vidí ty věci zcela jinak.* (z tisku)

5. Adjektiva vyjadřující různost *různý, odlišný, rozdílný* se spojují s intenzifikátory všech stupňů (*naprosto, zcela, příliš, velmi, celkem, málo, trošinku*), pro velkou míru se užívají intenzifikační adverbia *diametrálně, propastně, nebetyčně*...

Příklady:

(17.1) *Můj názor je velmi odlišný od tvého*

(17.2) *Máme dost různý pohled na svět.* (z tisku)

(17.3) *Tvůj výsledek je jen trošinku odlišný od mého.*

(17.4) *Jsou to dva naprosto rozdílní lidé.* (z tisku)

(17.5) *Předložili nám diametrálně rozdílné koncepce.* (z tisku)

6. Superlativy se spojují s intenzifikátory absolutního stupně (*zcela, daleka, naprosto, vůbec*) a se zájmeným intenzifikátorem *co* (*možná*).

Příklady:

(18.1) *Včera byla v Plzni zvolena úplně nejkrásnější dívka České republiky.* (z tisku)

(18.2) *V tomto létě vás čeká naprosto nejhezčí dovolená v Chorvatsku.* (z tisku)

(18.3) *Naše auto patří mezi vůbec nejlevnější auta na našem trhu.* (z tisku)

(18.4) *Pracoval co (možná) nejdéle do noci.*

7. Komparativy se spojují s intenzifikátory vyšší míry (*mnohem/o mnoho, daleko, ještě, o poznání*) nebo s intenzifikátory menší míry (*málo/maličko, poněkud, trochu/trošku/trošinku/ o trochu/trošku/trošinku*).

Příklady:

(19.1) *Petr je mnohem starší než jeho bratr.*

(19.2) *Tuberkulóza je dnes daleko rozšířenější, než si mnoho lidí myslí.* (z tisku)

(19.3) *Naše zboží je o poznání levnější než u konkurence.* (z tisku)

(19.4) *Bratr je poněkud šikovnější než já.*

(19.5) *Petr je o trochu silnější než Jan.*

LITERATURA

- BOLINGER, D.: Adjective comparison: a semantic scale. *Journal of English Linguistics* 1, 1967, s. 2–10.
- BRESNAN, J.: Syntax of the comparative clause construction in English. *Linguistic Inquiry* 4, 1973, s. 275–343.
- HELLAN, L.: Towards an integrated analysis of comparatives. Tübingen, 1981.
- HUDDLESTONE, R.: More on the English comparative. *Journal of Linguistics* 3, 1967, s. 91–102.
- KLEIN, E.: A semantics for positive and comparative adjectives. *Linguistics and Philosophy*, s. 1–45. *La Comparaison. Faits de langues*, 5/1995, Presses Universitaires de France.
- LÜTJEN, H.: Vergleichssätze des Englischen: ein Forschungsbericht. *Forum Linguisticum*, Bd. 12, 1977, Frankfurt/M.
- MCCONNELL-GINTE, S.: Comparative constructions in English: A syntactic and semantic analysis. Press of University of Rochester, 1973.
- Mluvnice spisovné češtiny I — III. Praha, Academia, 1986 — 1989.
- POLDAUF, I.: O podstatě stupňování přídavných jmen, *ČMF*, 31, s. 109–112.
- Příruční mluvnice češtiny. Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1995.
- OS, CH.van: Aspekte der Intensivierung im Deutschen. *Studien zur deutschen Grammatik*, Bd. 37, Günter Narr Verlag, Tübingen, 1989.
- RIVARA, R.: La comparaison quantitative en anglais contemporain. Thèse de doctorat d'Etat, 2. vol., Paris, Champion, 1990.
- RUSIECKI, J.: Adjectives and comparison in English. A semantic study in gradation. London, 1986.
- SEUREN, P.: The comparative. In: Kiefer, F. — Ruwet, N.: *Generative grammar in Europe*. Dordrecht, Reidel, 1973.
- STECHOW, A. von: Comparing semantic theories of comparison. *Journal of Semantics*, 3, 1984, s. 1–77.
- ŠMILAUER, V.: *Novočeská skladba*. Praha, SPN, 1969.
- VALENTIN, P.: La comparaison. *Actes du colloque tenu par le Département de linguistique de l'Université Paris-Sorbonne*, Presses de l'Université Paris-Sorbonne, Paris, 1989.
- WUNDERLICH, D.: *Vergleichssätze*. In: Kiefer, F. — Ruwet, N.: *Generative grammar in Europe*. Dordrecht, Reidel, 1973.

COMPARISON AND INTENSIFICATION

The semantic categories — the comparison and the intensification — have one common function which consists in specifying an evaluative indication included in utterances. Nevertheless, both types differ in some aspects (especially as regards the type of semantic information, the type of reference). Regarding their mutual relation the author has stated that some comparative expressions can function as intensifiers of high degree. She analyses such expressions in Czech language (e.g. idiomatic expressions, absolute comparative and superlative expressions, adjectives of relation and adverbs formed from adjectives of relation). On the other hand intensifiers in respect of comparative expressions function often as their modifiers. The survey of intensifiers in comparative expressions in Czech language is mentioned in the conclusion of the article.